

TRYGT, NÆRT OG NEMT

Regionernes strategi for fremtidens sundhedsvæsen

Trygt, nært og nemt

Regionernes strategi for fremtidens sundhedsvæsen

Danske Regioner 2018

Layout: UHI, Danske Regioner

Fotos: Danske Regioner og Scanpix

ISBN tryk 978-87-7723-953-3

ISBN elektronisk 978-87-7723-954-0

Trygt, nært og nemt

Regionernes strategi for fremtidens sundhedsvæsen

De seneste godt 10 år har det danske sundhedsvæsen været igennem en rivende udvikling, som har givet os kortere ventetider, højere kvalitet og langt bedre behandlingsresultater. Mange flere danskere overlever alvorlig sygdom, og vores gennemsnitlige levealder er stigende. Vi behandler langt flere patienter, og vi har langt flere sundhedsprofessionelle til at løfte opgaven.

Men sundhedsvæsenet er i konstant udvikling – der er ting, der kan gøres bedre, hurtigere eller anderledes i dag end tidligere. Der er behov for vedvarende opmærksomhed på at sikre kort ventetid til behandling og udredning og at reducere forskelle mellem regionerne. Men samtidig skal sundhedsvæsenet også i langt højere grad kunne imødekomme borgernes

forventninger om sammenhæng i egne forløb, lettere adgang til egen læge og en bedre kommunikation.

Flere borgere vil i fremtiden have brug for sundhedsvæsenet. Det skyldes især, at vi bliver bedre til at behandle sygdom, så vi lever længere og med alderen får flere sygdomme, som skal behandles. Der skal tænkes nyt, hvis vi skal sikre ressourcer til at behandle flere – og behandle dem bedre. Og det er helt afgørende at værne om borgernes tillid til og accept af et skattefinansieret sundhedsvæsen med fri og lige adgang. Også af den grund er der brug for, at sundhedsvæsenet følger med tiden og forsøger at leve op til borgernes forventninger til et moderne, digitalt og højt kvalificeret sundhedsvæsen, der yder god service og er nemt at gå til.

Visionen:

Trygt, nært og nemt

Regionerne ønsker at udvikle sundhedsvæsenet, så det bidrager til at gøre borgerne sundere og trygge ved sundhedsvæsenet. Målene tager afsæt i de resultater, som er skabt igennem de seneste 10 år, men også i de udfordringer, som vi vil møde de kommende år.

Sundhed

- Vi skal fortsætte den gode udvikling i ventetider og behandlingsresultater og sikre alle på tværs af landet rettidig adgang til den højeste kvalitet i udredning og behandling.
- Vi skal drive udviklingen af personlig sundhed, så vi bliver bedre til at tilbyde målrettet og individualiseret behandling.
- Vi skal behandle sygdom, men også fokusere på befolkningens sundhed, satse mere på forebyggelse og sætte ind over for sygdom i de tidlige stadier, hvor det er lettere at behandle.
- Vi skal se det hele menneske, inddrage patientens viden og så vidt muligt indrette behandlingen efter den enkeltes ønsker og behov. Og vi skal sikre, at borgere med flere sygdomme oplever sammenhæng i deres forløb.
- Vi skal sikre, at hospitalerne er i stand til at give borgerne den rigtige specialistbehandling. Det kræver tilstrækkelig kapacitet og ekspertise på vores hospitaler til at tage imod et stigende antal patienter med alvorlig sygdom og behov for specialiseret behandling.
- Vi skal samtidig gøre livet nemmere for borgerne ved at flytte de opgaver ud af hospitalerne, som kan løses i borgernes nærmiljø gennem digitale og virtuelle løsninger i borgerens eget hjem, hos egen læge eller i det lokale sundhedshus.

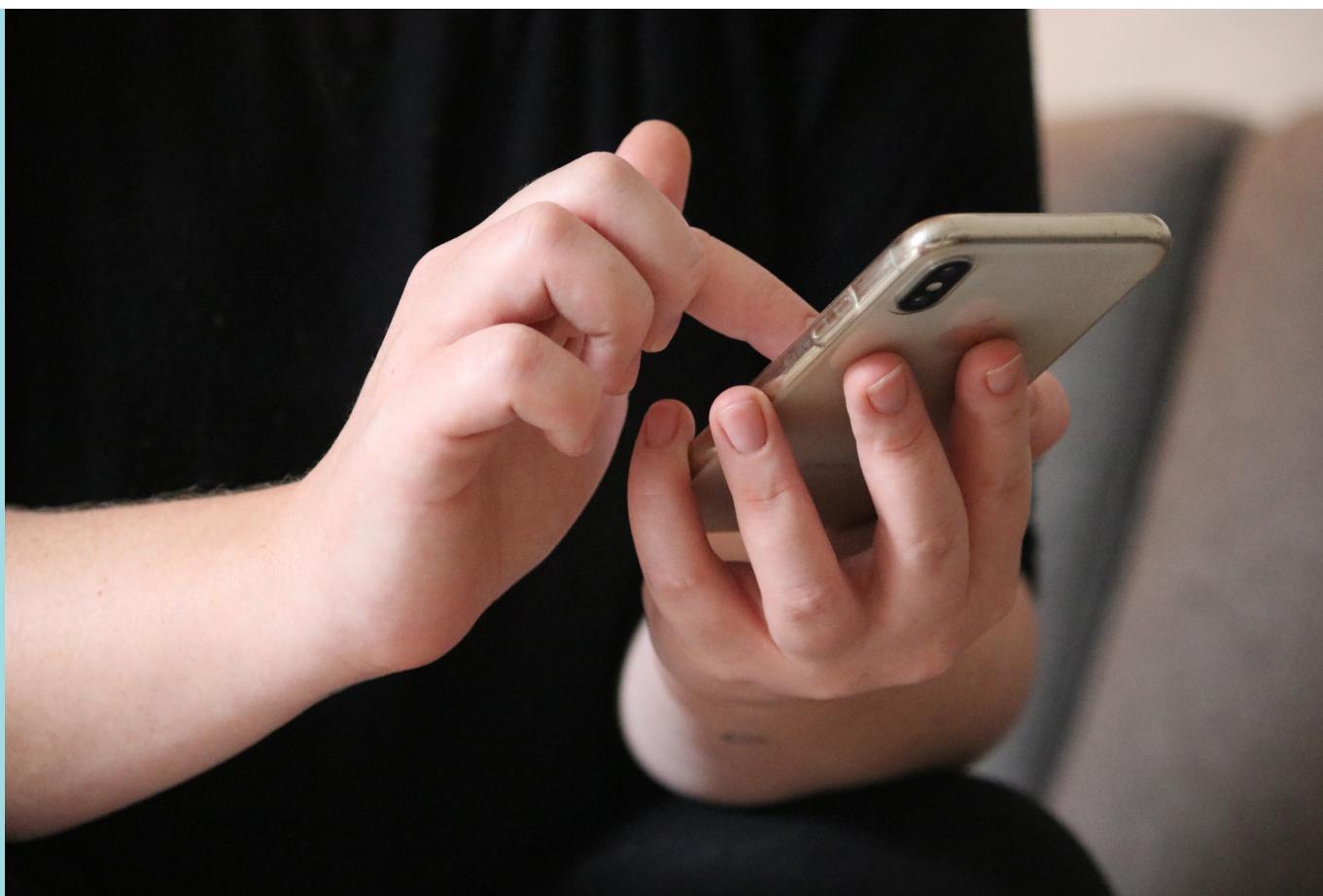
Tryghed og sammenhæng

- Vi skal sikre, at borgerne føler sig trygge ved kvaliteten af de sundhedstilbud, som leveres fra hospitalet, den praktiserende læge, kommunen m.v.
- Vi skal sikre, at patienten og den pårørende oplever en god koordination og overlevering af oplysninger mellem afdelinger på hospitalet og mellem sektorer. Patienten skal ikke selv være budbringer.
- Vi skal sikre, at patienter og/eller pårørende altid har let adgang til oplysninger om aftaler og behandlingsforløb og altid ved, hvem der kan kontaktes, hvis der er spørgsmål.
- Vi skal sikre, at borgere med lange eller komplekse behandlingsforløb og kontakter flere steder i sundhedsvæsenet kan få hjælp til at skabe sammenhæng i forløbet, herunder ikke mindst ved overgang fra hospital til plejehjem eller kommunal akutplads.

Tilgængelighed

- Vi skal sikre, at borgerne nemt og enkelt kan komme i kontakt med sundhedsvæsenet og få svar på spørgsmål eller afklaret et muligt behandlingsbehov.
- Vi skal sikre, at patienter og/eller pårørende har let adgang til oplysninger om aftaler og behandlingsforløb og altid ved, hvem der kan kontaktes, hvis der er spørgsmål.
- Vi skal sikre, at de relevante sundhedsoplysninger følger patienten rundt i de forskellige dele af sundhedsvæsenet, og at borgeren nemt kan kontrollere, hvordan de anvendes – og af hvem.
- Vi skal sikre en nem og ensartet indgang til akut-systemet i hele landet gennem ét fælles telefonnummer for ikke-livstruende akutte behov.
- Vi skal sikre, at borgerne – uanset hvor de bor i landet - har mulighed for at vælge tilbud, der sparer borgeren for unødige hospitalsbesøg, f.eks. hjemmemonitorering af kronisk sygdom, hjemmekemo, hjemmedialyse m.v. Det kan også være en virtuel konsultation med egen læge frem for fysisk fremmøde.

Hvad skal der gøres?

Regionerne vil gå sammen om at prioritere indsatser, der bringer os tættere på visionen om et sundhedsvæsen, der sikrer sundhed, tryghed og gode patientoplevelser. Meget kan vi gøre regionalt og i fællesskab på tværs af regioner, andet vil vi søge at løse i fællesskab med staten, kommunerne, de praktiserende læger og private aktører.

Selvom Danmark er et lille land geografisk og befolkningsmæssigt, så er der forskel på vilkår og behov i København og i Tønder. Derfor er det heller ikke altid de samme løsninger, der er de mest hensigtsmæssige i forskellige regioner. Men vi er i regionerne enige om, at borgerne skal have de samme muligheder i sundhedsvæsenet, uanset hvor de bor. De regionale forskelle bliver i disse år mindre på langt de fleste områder, men vi er ikke i mål, og vi kan fortsat blive bedre til at lære af hinanden og sprede de gode erfaringer, så de kan nyttiggøres over hele landet.

Sundhed

Regionerne ønsker

- At forbedre målopfyldelsen og mindske de geografiske og sociale forskelle i opfyldelse af de nationale mål. Formålet er at sikre lige adgang til rettidig behandling af høj kvalitet på tværs af landet og tilsvarende sikre mere social lighed i sundhed.
- At udvide fokus fra primært at behandle sygdom til at skabe sundhed i bredere forstand, herunder øge indsatsen for at forebygge sygdom og forebygge forværring af sygdom i tæt samarbejde med blandt andre kommunerne og de praktiserende læger.
- At gennemføre en forebyggelsesindsats, der kan være med til at skabe flere sunde leveår for den enkelte, bidrage til en sund samfundsøkonomi og mindske den sociale ulighed i sundhed.
- At udvikle og tilbyde flere løsninger, der gør det muligt for borgerne at spare turen til hospitalet, f.eks. ved at gennemføre behandling i eget hjem eller ved at foretage regelmæssige kontroller via iPads, videokonsultationer m.v.
- At aftale overdragelse af opgaver fra hospitaler til praktiserende læger, speciallæger, private aktører eller kommunale sundhedstilbud i det omfang, at opgaverne kan udføres med uændret kvalitet uden ekstra omkostninger og tættere på borgerens hjem.
- At understøtte de praktiserende læger og speciallæger m.v. med specialistkompetencer og diagnostiske undersøgelser fra hospitalerne, så de kan færdigbehandle flere patienter, som ikke har behov for specialiseret hospitalsbehandling.
- At understøtte den kommunale hjemmesygepleje med kompetenceudvikling og adgang til lægelig backup, så flere – især ældre – borgere kan blive i eller tæt på eget hjem og undgå indlæggelse.
- At understøtte den kommunale socialpsykiatri, herunder indsatsen for at forebygge psykisk sygdom hos børn og unge, med specialistkompetencer fra behandlingspsykiatrien.
- At skabe et endnu tættere praktisk samarbejde med kommuner og almen praksis for at sikre bedre sammenhæng i patientforløbene for især ældre medicinske patienter, borgere med psykisk sygdom og andre grupper, hvor både hospital, egen læge og kommune er involveret.
- At styrke sammenhængen for patienten med fælles indsatser (fælles ledelse og fælles økonomi) mellem kommuner og regioner til at håndtere de særlige områder, hvor der ikke i dag er tilstrækkelig god sammenhæng i indsatserne. Det gælder bl.a. i forhold til de ældre medicinske patienter og patienter med kroniske eller psykiatriske lidelser.
- At samle kontrolbesøg m.v. på hospitalerne på "samme dag under samme tag" for at spare borgerne for unødigt transport og tidsforbrug i forbindelse med de besøg på hospitalet, som ikke kan klares via virtuelle eller hos den praktiserende læge.

Tryghed og sammenhæng

Regionerne ønsker

- At sikre alle adgang til sundhedsvæsenet 24/7 ved egen læge, akutnummer eller virtuelle tjenester.
- At sikre mere fleksible åbningstider i ambulatorier og hos den praktiserende læger.
- At sikre adgang til konsultation hos egen læge ved at øge antallet af praktiserende læger og øge behandlingskapaciteten hos hver enkelt læge gennem anvendelse af andre faggrupper og forenkling af lægernes administrative opgaver m.v.
- At sikre endnu bedre adgang til udredning og behandling i alle dele af landet gennem udlægning af opgaver fra hospitalerne til praktiserende læger m.v. samt ved at forbedre den regionale og tværregionale kapacitetsanvendelse.
- At sikre alle patienter på hospitalerne en patientansvarlig læge, som følger patientens forløb, når det går på tværs af flere forskellige afdelinger. Ved udskrivning til egen læge overtager denne behandlingsansvaret.
- At sikre at alle patienter på sigt får adgang til indlæggelse på enestuer, som vil være standard på alle nybyggede sygehuse.
- At sikre et tæt og forpligtende fagligt-operationelt samarbejde mellem sygehuset, de praktiserende læger og den kommunale hjemmesygepleje omkring de borgere, der har mange kontakter i alle sektorer, herunder
  - At sikre alle patienter, der skal udskrives fra hospital eller psykiatrisk behandlingsforløb til plejehjem, akutplads eller eget hjem med kommunale plejeindsatser, en særlig brobyggersygeplejerske, der koordinerer mellem hospital, kommune og egen læge samt eventuelle pårørende.
  - At der på udvalgte områder etableres tilsvarende en særlig patientstøtte til at koordinere komplekse forløb med særlig risiko for koordinationssvigt, herunder komplekse hjerneskader, spiseforstyrrelser hos børn og unge, sårbare gravide m.fl.
  - At der etableres en fast samarbejdsstruktur mellem hospitalet, den kommunale hjemmesygepleje og lægerne i området, der sikrer, at koordinationsproblemer bliver identificeret med henblik på læring og etablering af varige løsninger.
  - At der skabes bedre kvalitet, tryghed og sammenhæng for psykisk syge misbrugere ved at samle behandlingen af misbruget og behandlingen af den psykiske sygdom i regionalt regi.
  - At borgere med flere myndighedskontakter af relevans for behandlingsforløbet sikres én samlet handlingsplan på tværs af kommunens forvaltninger og det regionale sundhedsvæsen.

Tilgængelighed

Regionerne ønsker

- At alle borgere tilbydes en app, som giver et fuldt overblik over eget forløb, herunder kontaktpersoner og relevante oplysninger, som nye aktører i forløbet har brug for. Det skal desuden være muligt for patienten at give pårørende adgang.
- At indføre mulighed for online booking alle steder, så patienten har mulighed for at booke, aflyse og ombooke tider i fx ambulatorier og hos egen læge
- At borgeren - via Sundhed.dk og app'en - sikres overblik over egne data i sundhedsvæsenet samt oplysninger om, hvem der har haft adgang til data hvornår.
- At pårørende, egen læge m.fl. gives mulighed for – med patientens accept – at deltage i stuegang via videoforbindelse, f.eks. via overblikssapp'en.
- At etablere ét landsdækkende akutnummer for alle akutte, men ikke-livstruende, sygdomme eller skader. Ved livstruende situationer skal der fortsat ringes 112.
- At tilgængeligheden i almen praksis øges ved brug af andre faggrupper, samt at der skabes mulighed for at få en videokonsultation, hvor det ikke kræver klinisk undersøgelse og dermed fysisk fremmøde.
- At der på alle hospitaler sikres god og overskuelig patientinformation ved brug af apps og andre digitale hjælpemidler, informations- og servicepersonale samt eventuelt frivillige.
- At alle hospitalsafdelinger løbende indsamler tidstro feedback fra patienter og pårørende og anvender informationen til systematisk læring og forbedring af patientoplevelserne.
- At tilgængeligheden sikres ved at give borgerne egentlige digitale rettigheder i fremtidens digitaliserede sundhedsvæsen.

Hvad kræver visionen af regionerne?

Hvis regionerne i samarbejde med de øvrige aktører i sundhedsvæsenet skal være i stand til at realisere strategien, så kræver det nytænkning. Det kræver udvikling af nye kompetencer, omstilling af hospitalernes arbejdsform og nye samarbejdsformer med de øvrige aktører i sundhedsvæsenet, herunder den private sektor.

Rekruttering og kompetenceudvikling

Det stigende pres fra flere patienter giver et stigende behov for sundhedspersonale, ikke mindst læger og sygeplejersker, i de kommende år. Derfor ønsker regionerne:

- At undersøge alle muligheder for aflastning af specialistkompetencer i form af ny teknologi (beslutningsstøtte, kunstig intelligens), opgaveforskydning, herunder delegation fra læger til sygeplejersker og fra sygeplejersker til sosu'er og eventuelt andre faggrupper.
- At bidrage til en markant kompetenceudvikling blandt sygeplejersker, som skal sikre et kvalitetsløft og en stærkere intern ledelse og organisering af hjemmesygeplejen.
- At opruste kapaciteten i almen praksis for at sikre øget tilgængelighed, nærhed og en effektiv resourceudnyttelse.
- At samarbejde med andre myndigheder og faglige organisationer omkring rekruttering og videreuddannelse for at sikre tilstrækkeligt indtag.
- At tage initiativer til at sikre bedre fordeling af knappe specialistkompetencer geografisk og fagligt, herunder sikre at specialeplanlægningen ikke forhindrer, at der findes motiverende forskningsmiljøer og behandlingsopgaver i alle dele af landet.
- At sikre løbende kompetenceudvikling for alle faggrupper med henblik på opgaveforskydning og anvendelse af ny teknologi.

- At samarbejde med de faglige organisationer om at forbedre arbejdsmiljøet, begrænse sygefraværet og ændre deltidskulturen. Det vil også bidrage til at øge sundhedsvæsenets kapacitet i en situation, hvor der er udfordringer med at rekruttere på stort set alle områder.

Samarbejde med private om nye teknologier og nye services

Det er helt nødvendigt for fremtidens sundhedsvæsen at tænke i anvendelse af nye teknologier og nye forretningsmodeller ("disruption"). Det sker i et vist omfang allerede, men innovation i den grad kræver et mere direkte medspil fra det globale marked, hvor både sundhedsindustrien og teknologigiganterne kan bidrage med løsninger på fremtidens udfordringer.

Regionerne ønsker

- At medvirke til at etablere et "health tech" miljø i Danmark, der med inspiration fra "fintech" miljøet kan bidrage med teknologiske løsninger på de behov, som sundhedsvæsenet ser i de kommende år. Formålet er at øge innovationskraften i sundhedsvæsenet og bidrage til at udvikle en ny erhvervs-mæssig styrkeposition i Danmark med afsæt i de allerede stærke Life Science- og teknologimiljøer.
- At udbygge anvendelsen af offentlig-private innovationssamarbejder og -partnerskaber med henblik på at kombinere udviklingen af sundhedsvæsenet med udviklingen af nye teknologiske løsninger med eksportpotentiale.
- At dreje regionernes indkøbsstrategi mere i retning af innovative indkøbsmodeller, hvor totalomkostninger prioriteres over pris, hvor opdelingen i produkter og services blødes op, og hvor sundhedsvæsenet stiller sig til rådighed for afprøvning af nye løsninger.
- At afprøve samarbejder med udbydere af virtuelle sundhedsydelser, som kan aflaste de knappe ressourcer og specialistkompetencer, herunder aflaste lægerne i områder med lægemangel.

Organisering og samarbejde

En stor omstilling af sundhedsvæsenet kræver omstilling af ledelse, organisation og samarbejde. Rammerne for regionernes økonomi ændres fra 2019 til at un-

derstøtte denne omstilling, blandt andet udlægning af opgaver fra hospitalerne til almen praksis, kommuner m.fl. Det vil kræve, at de tre parter har et endnu tættere og mere forpligtende samarbejde end hidtil.

Regionerne ønsker

- At sætte fokus på god ledelse af den omstilling af sundhedsvæsenet, som vi har brug for i de kommende år, herunder sikre et godt arbejdsmiljø for de ansatte.
- At sætte øget fokus på hospitalernes samarbejde med de væsentlige samarbejdspartnere i almen praksis, kommuner og private virksomheder, herunder arbejde for deling af de data, som er relevante for behandlingsforløbene.
- At sætte øget fokus på at tilrettelægge patientforløb på borgernes præmisser og inddrage borgerne i tilrettelæggelsen af forløbene, herunder kortlægge de særlige problemer for den gruppe, som har mange – og ofte mange akutte – hospitalskontakter.
- At støtte og bidrage til en væsentlig opnormering, opkvalificering og bedre organisering af hjemmesygeplejen, som gør den bedre i stand til at håndtere samspillet med hospitaler og praktiserende læger.
- At sikre, at der i hospitals- og afdelingsledelser er et klart ansvar for at skabe sammenhæng til andre sektorer, herunder etablere et tæt og operationelt samarbejde mellem hospitalet, de praktiserende læger, hjemmesygeplejen og de relevante hospitalsafdelinger.
- At styrke samarbejdet omkring sundhedsaftalerne suppleret med mere konkrete og forpligtende samarbejder mellem regionen og den enkelte kommune om fælles teams, fælles enheder (f.eks. psykiatriens hus) og fælles indsatser, f.eks. omkring forebyggelse og særlige grupper af socialt udsatte borgere mv.
- At indgå i en fordomsfri debat om andre forpligtende samarbejdskonstruktioner, som kan bidrage til at løse de sammenhængsproblemer for særlige patientgrupper, som for længe har været uløste.
- At sikre, at de gode resultater, som er opnået de seneste 10 år, ikke sættes over styr ved at svække det stærke regionalt forankrede og demokratisk styrede sundhedsvæsen.

